

Asia: VN/9573/2021

## **Lausuntopyyntö ehdotuksesta eräiksi valtioneuvoston sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksiksi liittyen perusopetuksen jälkeisten koulutusten haku- ja valintaperusteisiin**

### Lausunnonantajan lausunto (yhteishakuasetus)

#### **Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä**

Yhteishakuasetuksen uudistaminen on perusteltua ja kannatettavaa. Syksyllä alkavaan peruskoulun jälkeiseen koulutukseen hakeutuvien opiskelijoiden hakeutumiskanavat ja aikataulut on hyvä olla mahdollisimman yhtenäiset, hakijoiden on tärkeää saada tieto tulevasta opiskelupaikasta yhtäaikaan kesäkuussa ja päällekkäisiä opiskelijavalintoja tulisi välttää. Asetusuudistus vastaa kaikkiin näihin tärkeisiin tavoitteisiin. Uudistuksessa tulee huomioida laajasti vähintään kaikki ilman toisen asteen tutkintoa olevat, kuten nykyisinkin, ei ainoastaan peruskoulun päättävät.

Yhteishaku on asiakaslähtöinen järjestelmä. Syksyllä alkava koulutustarjonta löytyy keskitetysti ja samassa järjestelmässä hakija voi yhdellä hakemuksella hakea useisiin hakukohteisiin eri oppilaitoksiin. Hakija tulee valituksi opiskelemaan ylimpään mahdolliseen hakutoiveeseen kiintiössä, joka määrittyy koulutustaustasta. Onkin huolestuttava suunta, että yhteishaun kohderyhmää esitetään nykyisestäänkin kavennettavan ilman, ettei kokonaisuunnitelmaa toisen asteen ja ammatillisen koulutuksen hakeutumiskokonaisuudesta ole esitetty. On jo nyt kohtuutonta, ettei jatkuvan haun kokonaisuutta säädellä, ohjata eikä tietoja tilastoida ja raportoida. Yhdenvertaisuuden toteutuminen vaarantuu.

Koulutuksen järjestäjät luovat jatkuvan haun hakeutumiseen ja opiskelijavalintaan omia rakenteita ja hallintomalleja, jotka eivät tue asiakaslähtöistä ja yhtenäistä ammatillisen koulutuksen kokonaisuutta. Syksyn osalta opiskelijapaikkoja ja opiskelijavalintoja tasapainoillaan yhteishaun ja jatkuvan haun välillä manuaalisesti. Tämän tasapainottelun automaattisesti mahdollistaisi, jos yhteishaun hakukiintiöitä voitaisiin hyödyntää laajemmin. Jatkuvassa haussa opiskelija voi tulla valituksi useisiin hakukohteisiin, joka on haastavaa erityisesti koulutuksen järjestäjille. Korkeakoulujen syksyllä alkavan koulutuksen yhteishaku on laaja ja kaiken kokoava. Mikä on toisen

asteen osalta suunnitelma? Jatkuva haku mahdollistaa ympärivuotisen hakeutumisen, mutta syksyllä alkavaan koulutukseen yhteishakujärjestelmän hyödyntäminen laajemmin olisi asiakaslähtöistä ja tehokasta. Ammatillisen koulutuksen kokonaisuus on liian sekava hakijoille.

## Lausunnonantajan lausunto (ammatillisen koulutuksen valintaperusteasetus)

**Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (699/2017) muuttamisesta**

Ammatillisen koulutuksen valintaperusteiden yksinkertaistaminen on kannatettavaa.

Yhteishaun tulisi kohdistua koulutustason nostamiseen ja varmistaa ensimmäisen tutkinnon suorittaminen myös muille kuin oppivelvollisille. Tämä näkökulma tukee sitä, että työkokemuspisteistä ei luovuta. Se, että hakijoita ei ole ollut määrällisesti paljon, ei ole riittävä peruste muutokselle.

On erittäin tärkeää, että oppimäärien yksilöllistämiseen liittyvään perusopetuksen päättötodistusarvosanojen vertailtavuusongelmaan vihdoinkin löydetään ratkaisu. Nykytilanne ei ole valintatilanteissa yhdenvertainen, kun arvosanat, jotka eivät ole vertailukelpoisia huomioidaan yhteishaun pisteissä. On myös hakijan kannalta parempi ohjautua koulutukseen, jonka suorittamiseen hänellä on tosiasialliset valmiudet.

Asetukseen ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan hakija, jolla olisi yksilöllistetty oppimäärä ja päättöarvosana matematiikassa ja äidinkielessä, voitaisiin ottaa opiskelijaksi vain koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvan valinnan kautta. Esitetty muutos ei vielä ratkaise opiskelijavalintaa koskevaa arvosanojen vertailtavuusongelmaa riittävällä tavalla. Todistuksen yhtään arvosanaa, joka ei ole vertailukelpoinen, ei voida huomioida valintapisteissä muuna kuin arvosanana 5 tai 4. Tätä seikkaa ei saa sekoittaa siihen, riittääkö opiskelijan oppimisvalmiudet haettavaan koulutukseen, se tulisi arvioida harkintaan perustuvassa valinnassa jos yksilöllistetty arvosana on matematiikassa ja äidinkielessä. Opiskelija voisi silloin tulla valituksi vain erillispäätöksellä ilman pistelaskua.

Oppimisvalmiuskoe tulisi olla osa rakenteita ja tulokset sirtyä kaikkiin hakukohrteisiin tai sitten siitä tulisi luopua. Irrallisena osana se on liian työllistävä ja sekoittaa hakijoita ja ohjaavia tahoja.

## Lausunnonantajan lausunto (lukiokoulutuksen valintaperusteasetus)

**Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa**

-

Aaltola Maija  
Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry